

Zaključci Regionalne konferencije tužilaca o saradnji i procesuiranju ratnih zločina

18-19.09.2023. godine

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je 18. i 19. septembra 2023. godine bilo domaćin sastanka tužilaca iz zemalja regije o saradnji u procesuiranju ratnih zločina. Učešće na sastanku, održanom na visokom nivou, uzeli su još i predstavnici/ce Državnog odvjetništva Republike Hrvatske¹, Javnog tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije, Specijalnog tužilaštva Crne Gore, tužilaštava iz Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH, kao i Tužilaštva Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (MRMKS). Sastanak je sazvan i organizovan u saradnji s Razvojnim programom Ujedinjenih nacija (UNDP) uz podršku Evropske unije.

Učesnici su se saglasili o sljedećim preporukama i zaključcima:

1. Nastojati zaključiti sporazume o saradnji u vezi podrške svjedocima između tužilaštava zemalja regije među kojima nije zaključena ova vrsta sporazuma.
2. Odrediti kontakt osobu svih tužilaštava u regiji i Tužilaštva MRMKS-a koji mogu direktno komunicirati.
3. Razmijeniti podatke između tužilaštava regije u vezi već postojećih zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć koje su upućene nadležnim organima zemalja regije, a na koje još nije odgovoreno i koje se odnose, prije svega, na ispitivanja osumnjičenih i ustupanje krivičnog gonjenja u druge zemlje. Iste podatke učiniti dostupnim Tužilaštvu MRMKS-a.
4. Nastavlja se podrška Tužilaštva MRMKS-a svim kancelarijama regije. Podrška bi se, prije svega, ogledala u posredovanju u rješavanju pitanja koja se tiču predmeta sa procesnom smetnjom (nedostupna lica) i najkompleksnijih predmeta, te podrška svakoj kancelariji regije u smislu dostavljanja potrebne dokumentacije i druge vrste asistencije, sve radi što efikasnijeg postupanja u predmetima ratnih zločina tužilaštava zemalja regije.
5. Tužilaštva u regiji trebaju identifikovati područja u kojima je potrebna direktna pomoć Tužilaštva MRMKS-a, te obavijestiti sve tužioce tužilaštava u regiji koji postupaju u predmetima ratnih zločina da se, ukoliko žele prikupiti određene podatke o svjedocima sa dodijeljenim zaštitnim mjerama od strane MKSJ-a, prvo konsultuju sa Tužilaštvom MRMKS-a kako bi se zajedničkim trudom usmjerili na dobivanje detaljnijih informacija i pokretanje odgovarajućeg postupka pred sudskim vijećem MRMKS-a o izmjeni zaštitnih mjera.
6. Nastaviti rad i intenzivirati razmjenu podataka u vezi nestalih lica između tužilaštava zemalja regije.
7. U predmetima u kojima postoji zastoje u postupanju, tužilaštva će u skladu sa svojom nadležnošću i ovlaštenjima predviđenim zakonima o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, tražiti od drugih nadležnih organa, koji pored tužilaštava učestvuju u

¹ Učesnici/ce Državnog odvjetništva Republike Hrvatske su prisustvovali regionalnoj konferenciji u statusu posmatrača, te nisu učestvovali u usvajanju zaključaka konferencije.

procesu postupanja po zamolnicama za pružanje međunarodne pravne pomoći, da ažurnije postupaju.

8. Razmatrati mogućnost ustupanja predmeta – krivičnog gonjenja u zemlje regije u fazi istrage, odnosno u što ranijoj fazi postupka. Delegacije su se složile da razviju konkretne planove za ustupanje tih predmeta. Predstavnici tužilaštava su još jednom iskazali spremnost da zajednički rade na pronalaženju rešenja za sve preostale prepreke i izazove u procesuiranju ustupljenih predmeta.

9. Suđenje u odsustvu, u državama u kojima je to zakonski dozvoljeno samo u slučaju kada postoje naročito opravdani razlozi da se okrivljenom sudi iako je odsutan, u skladu je sa standardima Evropskog suda za ljudska prava. Kada se ocijeni da drugi objektivno utvrđeni razlozi, u prvom redu zadovoljenje pravde za žrtve, protek vremena, mogućnost potraživanja imovinskopravnog zahtjeva iz imovine okrivljenog nadvladavaju procesnu potrebu prisustva okrivljenog u krivičnom postupku, predlagat će se suđenje u odsustvu. Ustupanje dokaza ili krivičnog gonjenja tužilaštvu zemlje u kojoj okrivljeni boravi i dalje postoji kao realna i korištena mogućnost, te alternativa suđenjima u odsustvu.

10. Prepoznat značajan napredak u transparentnosti tužilaštava u regiji u vezi procesuiranja predmeta ratnih zločina kroz činjenje dostupnim anonimiziranih odluka koje donose tužilaštva. Pojedina tužilaštva ostvaruju transparentnost podnošenjem saopštenja kojima se objavljuju određene informacije o postupanju u predmetima ratnih zločina, čime se značajno doprinosi informisanju javnosti. Proaktivan pristup u obavještavanju javnosti značajno doprinosi povjerenju javnosti u rad pravosuđa, stav je učesnika konferencije, te podržavaju sve prijedloge UNDP-a u vezi potrebe za dodatnim edukacijama o transparentnosti u pravosuđu.

11. Nastaviti regionalnu saradnju u procesuiranju ratnih zločina i pospješiti odnose saradnje kroz podršku Tužilaštva MRMKS-a, UNDP-a uz podršku EU i drugih međunarodnih organizacija, te u tom smislu intenzivirati i regionalne sastanke sa tužiocima koji postupaju u predmetima kako bi se na što bolji način ostvarila saradnja i međusobna podrška kancelarijâ tužilaštava regije.